

Beretning

Så gik endnu et år i DOF-Vestjylland og da 2022 stod i jubilæum årets tegn og dermed med mange målrettede aktiviteter i den forbindelse, så var 2023 mere på det sædvanlige niveau, men ser vi på det fuglemæssige, så skete der jo en kæmpesensation i "lilleput-afdelingen", da der først i marts blev fundet en syngende Spurveugle i Gludsted plantage, hvilket blev meldt ud og blev et stort tilløbsstykke. I april fandt man pludselig ud af at der ikke kun var én, men hele 2 ugler og de var et par og minsandten om ikke der skete større ting, for da vi kom hen først i juli, kunne man på DOFs hjemmeside læse artiklen: "Lille ugle, Stor sensation: Europas mindste ugle yngler i år for første gang i Danmark" og ja, hele 6 unger blev det til og det må siges at være noget af en debut i Vestjylland, for arten var indtil 1. marts 2023 aldrig tidligere registreret her i det vestjyske.

En anden stor begivenhed kom i november, da lokalafdelingen fik en rigtig glædelig nyhed, idet Fugleværnsfonden endelig fik held af at finde og erhverve en rigtig god fugle/natur lokalitet i Vestjylland efter flere tilløb igennem årene: 70 hektar af Stoubæk krat er erhvervelsen og med det samme blev det også meldt ud om medlemmer af DOF-Vestjylland, kunne have lyst at deltage i en frivillig-gruppe omkring det nye reservat og det er der, så godt en halv snes stykker er klar til at hjælpe her, når gruppen startes op midt i marts.

I november indbød vi også til bogreception i Aulum, hvor Christian Hjort, som det første sted efter Fuglenes hus lancerede sin nye bog "Med DOF i et halvt århundrede". Christian fortalte om bogen og nogle af de mange ting han har deltaget igennem årene i DOF, krydret med interessante fotos og mange gode input/historier. Der blev uddelt et eksemplar til de omkring 60 deltagere, som tillige alle fik den signeret. Med bogen, som er på i alt 352 sider får man nærmest DOFs historie gennem de seneste 50 år serveret. En rigtig fin og festlig aften, hvor der tillige blev serveret bobler og andet godt til ganen.

I oktober var det 1 år siden Ørneklubben arrangerede sin allerførste tur til Ovstrup hede, det forløbne år har der været fint gang i aktiviteter og ture: Mågetur i Herning, Fuglene på Holstebro øvelsesterræn, Fuglene ved Vest Stadil fjord, Juletur til Stubbegaard sø og derforuden havde "Ørneklubben" en stand i forbindelse med Ørnens dag, samt de deltog på Landsskudet, så jo der er godt gang i DOF-Vestjyllands Ørneklub, som i øvrigt med udgangen af 2023 havde 14 medlemmer.

Fuglene

Spurveugle er som nævnt helt ny art for Vestjylland i 2023, men den var ikke den eneste:

Bairdsryle, blev 10. september fundet på Værnengene. Arten yngler fra Nordøstsibirien over den arktiske del af Nordamerika, samt omkring 1000 par på Grønland. Bairdsryle er truffet i Danmark 6 gange før.

Dværgsnegås blev i dagene fra 14. – 19. februar observeret på Værnengene. Arten stammer fra Nordamerika, men er ikke på den officielle danske fugleliste, da den regnes i kategori E, undsluppen fangenskabsfugl og dermed ikke en spontan forekomst, men arten er ikke observeret i Vestjylland tidligere.

32 Eremitibisser fra et EU-støttet opdrætsprojekt i Østrig skulle have fløjet mod syd til Italien, men af en eller anden årsag fløj de stik modsat og derfor fik mange, i november i Sverige, Danmark og Tyskland, en speciel oplevelse af den meget sjældne fugl, som kun har én naturlig bestand tilbage på nogle få hundrede fugle i Marokko. Da flere af ibisserne havde radiosender på ryggen, kunne man finde deres positioner på nettet og i Vestjylland fik vi også besøg af den sjældne ibis, der blev der spottet op til 6 fugle i perioden fra 5. – 18.11. på forskellige lokaliteter, som Værnengene, Gammelværn, Vest Stadil fjord og nordligst Bonnet.

SU og andre interessante fund i 2023:

Slangeørn 1 11.8 til 9.9. Borris hede, meget sjælden gæst i det vestjyske, kun 2 tidligere fund Bjerregaard 2001 og Harrild hede 2010.

En Amerikansk Hjejle blev set på Tipperne 30.7. af en halvsnes fuglekiggere, men kun denne ene dag. Fundet er det 4. fund i Vestjylland, hvor de 2 tidligere begge er fra Vest Stadil fjord i 2005 og 2019 + Thorsminde 1 31.5 – 4.6. 2022.

Langnæbbet Sneppeklire, havde vi besøg af 2 gange i 2023 først 1 Vest Stadil fjord 16. + 17.4. hvilket var 5. og så igen Værnengene 2.8., som så blev 6. fund i Vestjylland.

Pileværling 5.10 1 Borris hede er 5. fund i Vestjylland, senest Tipperne maj 2014.

Sandterne – 2 fu 26.7. Værnengene. 8 år siden seneste iagttagelse af denne terneart, som tidligere ynglede i det vestjyske. Arten var næsten årlig frem til 2004, men herefter er den kun iagttaget i 2011, 2015 og så her i 2023.

Øvrige:

- Mosehornugle – et par store tal: op til 13 fu Værnengene i november og 10 rastende Herning Flyveplads 21.2.
- Stribet ryle – 29.4. + 1.5. 1 Værnengene
- Stylteløber – 1.5, Værnengene
- Halsbåndtroldand – Hegnet Holmsland
- Fiskeørn 21 N Nørre Snede 10.4. og 19 N Nørre Snede 22.4. er pænt store tal.
- Brilleand – 2.6. Bækbygaard Strand + fra 12.8. 18.8. ud for Husby Klitplantage, begge fund er af ad han.
- Præierløber 1 27. + 28.9 Værnengene
- Blå Kærhøg 16 fugle 11 m + 5 F Borris hede 19.10.

- Brun Løvsanger – Vest Stadil fjord 26.10.
- Rovterne – max. 14 Høje Sande 11.9.

Og ynglefuglene:

Sølvhejrestanden vokser meget i disse år. Kolonien ved Skærum husede således mellem 14 og 22 par og da der tillige også er par ved Krogshede, samt Husby klitplantage må det siges at Nissum fjord i særdeleshed er blevet et "hot-spot" ynglemæssigt for arten med alt i alt 17 – 27 par.

Skestork – 228 par ynglede i 2023 på Høje Sande, mod 354 par her i 2022.

Vendehals – I alt 13 par Vendehals er der registreret i DOF-basen, heraf var de 6 par på Borris hede. Arten ynglede senere end normalt, men til gengæld var kuldene meget store og ungerne tillige velnærede, således: 5 par havde 9 unger og 1 par med 8 unger, hvilket jo vil sige hele 53 ud fløjne Vendehals unger fra kun 6 redekasser, det er da vildt imponerende!

Igen en fin målrettet optælling, som er lagt ind i DOF-basen af Sortstrubet Bynkefugl på den sydlige del af Holmsland klit viser 20 – 24 par i området, så bestemt et godt sted at kigge efter arten.

Sangsvane parret ved Bøllingsø fik også unger i 2023 og 2 unger blev flyvefærdige.

Hvid Stork og Sortterne omtales under DOF-Vestjyllands projekter for de 2 arter.

Medlemmer

Antallet af medlemmer er steget i 2023 og det opvejer faldet fra året før, men generelt må det siges at medlemsantallet i lokalafdelingen er meget stabilt og vi har ligget over 600 årligt siden 2020.

Medlemstypen "Medlem" er steget med 8 og der er yderligere tilmeldt et par stykker i "Ørneklubben", så vi lander på 555 medlemskaber jf. oversigten herunder. Hustandsmedlemskab tæller dobbelt og derfor er vi 11 mere end ved sidste årsskifte, dette giver totalt 619 medlemmer af DOF-Vestjylland, hvilket historisk er det næsthøjeste kun overgået af 625 ved udgangen af 2020.

Medlemstype	DOF-Vestjylland	31.12.2023	31.12.2022	31.12.2021
M1 + M4 + M51	Medlem	471	463	486
M13 + M53	Hustandsmedlem	64	63	61
M2 + M52	Ungdomsmedlem	8	9	7
M-ØK	Ørneklubben	12	10	1
I alt		555	545	555

Hvis man ser på hvor medlemmerne bor, så er der flest medlemmer i Herning Kommune efterfulgt af Holstebro, Ringkøbing-Skjern, Ikast-Brande, Struer og Lemvig.

88 medlemmer bor i postnummer 7500 Holstebro, tæt forfulgt af 7400 Herning hvor der bor 81 medlemmer.

Aktiviteter

2023 har været et normalt år i forhold til afholdelse af ture og møder. Bogreceptionen, omtalt i begyndelsen af denne beretning var dog en lidt anderledes aktivitet og så har vi jo også haft en hel række ture arrangeret af Ørneklubben hen over året, som vi jo ikke har havde tidligere.

Årets første aktivitet var **Generalforsamlingen**, som blev afholdt som sædvanligt her i Aulum 24. januar og med 47 deltagere var den rigtig godt besøgt og det vi er jo faktisk ret stolte af, at der kommer så mange for at høre om og deltage i diskussioner i den forbindelse, for det er bestemt ikke alle foreninger der kan mønstre så mange til deres årlige generalforsamling. Under evt. blev der orienteret om den nystartede "Ørneklub" og at der er oprettet et "arkiv" på hjemmesiden bl.a. med presseudklip, ros til Jubilæumsarrangementerne i 2022, samt en tak til 2 afgangende bestyrelsesmedlemmer.

Ørnens dag, sidste søndag i februar blev en stor succes. Helt oplagt blev "Ørneklubben" en del af arrangementet og havde derfor en stand ved "Pumpestation nord", som var udgangsdestinationen for årets seance, som havde besøg af over 120 voksne, samt 15 børn. Det blev en fin dag for årstiden med sol og kølig vind og 4 – 5 havørne over engene. Ørneklubben havde sat bannere, borde, telekoper mm. op og havde planlagt opgaver for børn. På taget af pumpestationen var der også stillet teleskoper op. Herfra er der et fantastisk udsyn ud over enge og marker. Ørnerede-koordinator Erik Mørk holdt et mindre foredrag om havørnene på Skjern Enge og omegn og så var der tillige et indslag i TV-midt vest fra arrangementet.

Fuglekurser Der blev ikke afholdt fuglekurser i 2023, men det forventes at der i år bliver et vadefuglekursus efter sommerferien. Vi kunne også godt tænke os at få gang i eksempelvis et fuglestemmekursus, men da to tidligere undervisere begge er flyttet fra lokalafdelingen er vi meget interesseret i at høre, hvis nogle blandt vores medlemmer kunne have lyst at prøve kræfter med det.

Ture og møder

Også i 2023 var der en hel række gode ture, hvor lokale guider viser fuglene frem i de områder de holder af, det er rigtig godt og mange Tak til jer- både nye guider og de som år efter år er med til at vise de vestjyske fugle og fuglelokaliteter frem for medlemmer og andre interesserede og komme med historier og anekdoter om de mange gode oplevelser der kan være derude. Selvfølgelig også Tak til turudvalg, som seniortur-udvalg og Ørneklubben, som tilrettelægger programmet og indberetter til Fugle og Natur mv.

Et alsidigt udvalg af ture der var mulighed for at deltage i:

- Vinterfugle i Vestjylland – 6

- Thorsminde, Bøvling Fjord, Krogshede – 12
- Bølling Sø og Lystrup Å – 23
- Hoverdal, Tim mølle og Svingel Engso – 14
- Hald Sø ved Viborg – 16
- Fuglene på Værnengene – 28
- Tirsbjerg Plantage – 15
- Grynderup sø – Nordsalling – 10
- Ørneklubben – Holstebro øvelsesterræn – 10 børn og 14 voksne
- Aftentur til Vest Stadil Fjord og Hoverdal Plantage – 17
- Ynglefuglene i Ringkøbing K – 15
- Geddal Enge og Sønderlem Vig – 10+
- Ekskursion til hav og fjord – 7
- Vesperne og Harboøre Tange. – 9
- Fjandø, Felsted Kog, Græm Strand og Marens Maw – 10
- Julemøde – 17

Om disse fugleture rundt i hele landsdelen kan man på "Turreferater for 2023" på DOF-Vestjyllands hjemmeside læse nogle ganske fine fortællinger om oplevelserne. En sammentælling af antal deltagere viser således lige godt 230 deltagere på de 16 refererede vestjyske ture i intervallet fra 6 til 28 deltagere, så det er jo ganske pænt. (Tallet der står efter "tur-destinationen" er deltagerantal på turen)

Der var ingen **medlemstur** i 2023, men turudvalgte påbegyndte til gengæld planlægningen af en **medlemstur** til Sydlangeland 28. + 29. september 2024 og den kan nu ses på hjemmesiden, hvor man kan tilmelde sig.

"Tårnenes dag" afholdtes efter normal koncept som landskamp med "Finland og Sverige". Fint at der igen i 2023 var 2 vestjyske deltagende tårne "Vest Stadil fjord" og "Værnsande-tårnet". Årets match bød på en noget kølig omgang med en blæsende østenvind, 3 – 4 grader og især de første par timer tillige regn en del steder. Årets konkurrence blev i Danmark vundet af "Verdens ende, Skagen" med 98 forskellige fuglearter og på anden pladsen var 2 "rigtige fugletårne", heriblandt Værn-sande tårnet, som sammen med Klydesøen, Amager spottede i alt 78 fuglearter. Vest Stadil fjord kom op på 72 arter og deltog i konkurrencen for 15. gang. Der var kun 12 deltagende "tårne" med i Danmark i 2023. Nordisk vinder blev "Hångers udde" ved Hornborgasjön i Sverige med 110 arter og nummer 2 et finsk tårn med 108 arter.

Til **"Årets ornitologiske oplevelser"** var der igen mødt en del op, i alt omkring 55 overværede indlæg om "Djurs badeland" (LØ), "Fuglene i min have" (GTA), "Vestjylland og Skagen" (OA), Spurveuglen i Gludsted og andre gode fugleoplevelser i årets løb (AKV), "Pinsetur til Havelland" (LHH), samt noget om medlemstur til Langeland med DOF-Vestjylland i 2024. Igen en god og hyggelig aften

Fugleregistrering

Aldrig er der registreret så meget på DOF-basen i DOF-Vestjyllands område i et år. 2023 slår alle tidligere rekorder med distance, hele 142.824 indtastninger er det blevet til i 2023 og det er mere end 12.000 flere end den hidtidige rekord fra 2021. På landsplan var der også rekord med over 2,25 millioner tastninger.

På kommuneplan fordeler indtastningerne sig således i 2023:

Ringkøbing-Skjern:	61.188
Holstebro	27.447
Ikast-Brande:	25.974
Herning:	18.509
Lemvig:	8.387
Struer:	2.226

Der er observeret i alt 271 forskellige fuglearter i Ringkøbing-Skjern kommune og det er igen 4. højest blandt alle landets 98 kommuner, kun overgået af de sædvanlige Frederikshavn med 290 + Varde og Thisted kommuner. Lemvig ligger på 22. pladsen med 236 arter og herefter Holstebro på 23. pladsen med 234 arter. I Herning blev det til 196 arter, 180 i Ikast-Brande og 161 i Struer kommune.

I alt har hele 756 forskellige DOF-basebruger registreret arter i DOF-Vestjyllands område i 2023 og af dem har 31 indtastet mere end 1.000 observationer 6 har indtastet mere end 5.000 og en enkelt mere end 10.000.

Sortterne projektet, som opstartedes i 2018, kørte således 6. sæson i 2023 med udlægning af rede flåder på de 2 destinationer Vest Stadil fjord og Husby sø. I slutningen af 2022 ansøgte vi Isobro om midler til køb af en drone og fik accept og dermed blev der i foråret 2023 indkøbt en drone, som Ole Amstrup så er blevet dronefører på. Denne erhvervelse gjorde, at vi for første gang 30.6. med 100 % sikkerhed ved en dronedeflyvning kunne se, at mindst 2 par ynglede på projektets flåder og ved en senere lejlighed blev end videre fotodokumenteret en unge på en af flåderne, så det er rigtig dejlige iagttagelser, som viser at arbejdet bærer frugt. Vi er derfor nærmest tvunget til at forsætte det spændende projektet i årene frem, for at hjælpe den og dermed gøre alt for at bevare de sjældne Sortterner i Vestjylland.

Sortternen ynglede kun ved Husby sø i 2023 i et antal på 3 – 5 par og der kom unger ud at flyve. Der har således sandsynligvis været udfløjne unger i 2020, 2022 og 2023 ved søen, så vi håber bestanden i hvert fald har stabiliseret sig. I 2023 blev Sortterne set omkring rede flåderne, så snart de kom fra vinterkvarteret, så derfor vil de igen sidst i april blive udlagt samme sted. Vi har i øvrigt fået fremstillet et antal af en dobbelt så stor rede flåder, som dem vi startede projektet med og denne model blev der ynglet på både i 2022 og 2023.

Storkegruppen Vestjylland fortsatte arbejdet i 2023. Gruppen fik renoveret 6 reder og med hjælp fra Storkene.dk blev der desuden rejst en helt ny storkerede på en god placering i Skjernå dalen ved en kvægegendom på Ånumvej.

Desværre fik vi ingen ynglepar i Vestjylland i 2023 heller, der var dog stadig en beboet rede i Flynder, hvor Kjeld for 5. år i træk kom tilbage og selvom han ved flere lejligheder havde besøg af en potentiel mage, så

blev det ikke til noget. Kjeld havde bl.a. besøg af sin søn "Benny" fra 2020, som jo godt kunne have slået sig ned som ynglestork et sted i det vestjyske.

Storkereden ved Skærum mølle havde 17.4. for anden gang besøg, ligeså en storkerede ved Karstoft mejeri 13.4., men det mest interessante var dog at et ungt storkepar uden ringe pludselig 11.5. slog sig ned på en af rederne i Sørvad og et par dage frem overnattede og fløj frem og tilbage mellem de 2 reder, som blev opsat i byen i foråret 2022.

I 2023 var der som i året før ret få storke i Vestjylland.

Den danske bestand havde igen fremgang med et enkelt par og der var således 10 par, som i alt fik 16 unger på vingerne. Parrene fordelte sig med 7 par i Sønderjylland, 1 i Nordsjælland, samt 2 nye par Djursland, som fik henholdsvis 4 og 2 unger, hvilket er første gang siden 1965, der er fløjet unger ud fra en storkerede i dette område.

"Boligbirding" er en aktivitet, som lokalafdelingerne i DOF tilbyder vores medlemmer. Konkurrence går ud på at spotte de fuglearter, som kommer forbi ens matrikel i perioden fra 1. januar til 30. juni og registrere dem i henholdsvis DOF-basen og på et DOF-Vestjylland Excel ark beregnet til formålet, som så tæller deltagerens indtastninger sammen og herefter automatisk bliver overført til landsskemaet, hvor man kan se hvad alle deltagere har indtastet, ens placering samlet osv.

I 2023 var 23 deltagere i Vestjylland med 24 matrikler, hvilket er på niveau med året før. Der blev i alt spottet 136 fuglearter af de vestjyske deltagere. Højeste antal fuglearter set fra egen matrikel af en lokal deltager var 105 arter, hvilket rakte til en 7. plads blandt alle 274 deltagere, som deltog på landsplan. De to højeste antal fuglearter i Boligbirding 2023 blev henholdsvis 126 arter, observeret af en deltager i Nordvestjylland og næsthøjest 125.

I alt 63 **Punttællingsruter** blev optalt i det vestjyske i 2023, mod 71 året forinden. Fordelingen er 7 tidlige og 29 sene yngleruter, 22 vinterruter, samt 6 nattællinger. Faldet er størst for vintertællinger fra 27 til 22. I alt har 28 medlemmer talt de 63 ruter. Tidlig yngletælling introduceret i 2021, hvor tælleperioden er fra 15. marts til 30. april, er der endnu ikke så mange af i det vestjyske og kunne være et fokusområde, for at få lidt flere i gang med det vigtige arbejde, som punkttællinger jo er og ligeså nattællingerne fra 20. maj til 10. juli. Spontantællinger er endnu en "punkttællingsform", som blev introduceret i foråret 2023 og her kan der tælles året rundt og kunne være en måde at afprøve det at være "punkttæller" på, idet principperne er de samme "5 minutters tælling", alle fugle man ser skrives ned eller direkte i den app, som spontantælling føres i og her er der end videre muligheder for at se statistik, hvor spontantællingerne er talt og hvor mange point ens tællinger har givet, så der er lidt "konkurrence" lagt ind i spontan-tællingerne, hvis man har lyst til det.

I alt 7 såkaldte **Caretakergrupper** i det vestjyske tæller fuglene hen over året på bestemte lokaliteter og alt i alt er der 35 – 40 lokale ornitter, som deltager i arbejdet, det er rigtig fint og en god aktivitet.

DOF-Vestjylland

I 2023 er der afholdt 10 **bestyrelsesmøder** på skift rundt ved hinanden. I april havde vi besøg af "kommunekontakterne", i oktober af "ørneklubben" og på november mødet havde vi Egon Østergaard med på et zoom-møde. Sidst i august var bestyrelsen på ekskursion i Struer kommune, som Gert Thorhauge

Andersen havde planlagt. En fin tur hvor vi besøgte en hel række lokaliteter, som vi kun kendte af navn, men nu har set i virkeligheden.

DOF-Vestjylland fik i 2023 en **"julegave"** idet vi midt i december fik et skriv fra et lokalt DOF-medlem i Ferring, at man nogle år forinden havde oprettet en forening, hvis mål var at få oprettet en "fugle-biodiversitets-vild med vilje have" i landsbyen", men da det ikke var lykket at skaffe midler nok, ville man nedlægge foreningen og betænke DOF-Vestjylland med de indsamlede midler. 22. december gik der således godt 2000 kr. ind på foreningens konto. Vi forespurgte hvad foreningen måske tænkte vi skulle bruge beløbet på, men det overlod de bestyrelsen at bestemme. DOF-Vestjylland takkede foreningen for "gaven" og føler sig da beæret over, at blive betænkt på denne måde.

DOF-Vestjylland deltog med fuldt mandskab til årets 2 **Repræsentantskabsmøder**, hvor forårsmødet blev afholdt i Rebild, men Nordjylland, som vært, samt efterårsmødet, som sædvanligt på Dalum landbrugsskole.

Alt i alt har der været oplagt 33 artikler på lokalafdelingens **Hjemmeside dofvestjylland.dk** i løbet af året, hvilket vil sige knap 3 pr. måned. Derforuden er der lagt 17 referater ind fra lokalafdelingsture. I juni var en artikel "Ringkøbing Amts Fugleliv på hjemmesiden", som fortæller om de ting der ligger under "fanen" Arkiv DOF-Vestjylland, hvor bl.a. hele sættet af lokalafdelingens udgivelser om fugleliv i Vestjylland er blevet scannet og lagt ind. Har I været inde at kigge? - Hermed en opfordring til det!

7 **Nyhedsbreve** blev det til i 2023. Der er omkring 565 abonnenter og brevet er en rigtig god måde, at fortælle om foreningens arbejde ser det ud til, idet de enkelte udsendte nyhedsbreve i hvert fald er åbnet af mellem 63,8 og 68,7 % af abonnenterne.

Der er sendes pr. E-mail **Velkomstbrev** til ny indmeldte i lokalafdelingen og i 2023 er dette fremsendt til lige knap 30, som får information om DOF-Vestjylland generelt, hjemme- og Facebookside adresse med mere.

Vores **Facebookside DOF-Vestjylland** har i dag 1165 medlemmer. Gruppen er åben for alle, der interesserer sig for fugle og natur. Foruden fotos af fugle og natur, er det også her du kan finde oplysninger om arrangementer, som har med fugle og natur at gøre. Jeg forsøger at sende en besked, hver gang der er en fugletur under opsejling. Det er en god og hyggelig gruppe, som Lars og jeg administrerer. Her er fred og fordragelighed det meste af tiden.

I er gode til at reagere, hvis et medlem ønsker artsbestemmelse af en fugl - og altid med stor respekt for den, der spørger

Der kan selvfølgelig godt opstå tvivl om enkelte opslag er relevante for gruppen. Opslag, der bevæger sig i gråzonen. Lars og jeg forsøger så godt vi kan at tackle det.

De seneste måneder har vi dog været udsat for regulær spam. Der har indtil nu været 55 tilfælde af spam. Nogle har Facebook – eller Meta – som det hedder, slettet, og de fleste har vi selv skyndt os at slette. Nogle af jer har måske nået at se på trælse fotos af letpåkledte damer.

1000 tak for jeres indsats, den gode tone og superflotte fotos. Der er –trods alt - meget dejlig natur derude.

Natur og Miljø – aktiviteter

Naturpolitisk sagsbehandling 2023 – Ringkøbing – Skjern

De fleste af de naturpolitiske sager i Ringkøbing-Skjern Kommune, som lokalafdelingen i 2023 har behandlet eller deltaget i, har været sager, hvor fuglebeskyttelsen ikke har været det primære, men forhold/ sager, der kan resultere i at forringe forholdene for fuglene.

1. VE anlæg

Vi kan mærke, at arealer til VE- anlæg og CO2 projekterne kommer til at fylde mere og mere i vores sagsbehandling.

RKSK har vedtaget en "Plan – og Udviklingsstrategi 2023" med tilhørende Miljøvurdering, indkaldt idéer og forslag til "Planlægning af revision af Kommuneplanens retningslinjer vedrørende vindmøller, solceller og biogas". DOF V har indsendt høringssvar til begge forslag. I DOF er vores VE politik, at vi primært skal forsøge at undgå, at der opstilles vindmøller og solceller i Natura 2000 områderne.

-

I vores høringssvar har vi gjort opmærksom på:

- Opstilling af vindmøller i kommunens N 2000 områder
- Opstilling af vindmøller og solceller på udtagne lavbundsarealer op ad N 2000 områder, i ådale og på og langs ådals skrænter i kommunen

DOF V har foreslået:

At der udarbejdes en overordnet fysisk planlægning for VE anlæg i kommunen. En samlet planlægning for VE giver mulighed for at kunne udpege områder til kommende biogasanlæg, vindmøller og solcelle anlægs placeringer, der er optimale for placering af energianlæggene under hensyntagen til bla. naturinteresserne herunder til fuglebeskyttelsen. I dag er det projektmagerne, der bestemmer, hvor VE anlæggene opføres i hvert fald i Ringkøbing-Skjern Kommune.

At vindmølleprojekter bør anlægges i områder, der i forvejen har en lav naturværdi. Placering i eller i nærheden af fuglebeskyttelsesområder er problematiske, hvis området rummer mobile og beskyttelsesmæssigt vigtige arter som f.eks. pomeransfugl, ørne, skestørke og vandfugle, der risikerer at kolliderer med møllerne eller blive fortrængt fra mølleområderne.

Status

VE- projektansøgninger skal indsendes til RKSK inden 1 marts 2024.

En vindmøllesag, som vi kommer til at arbejde med i hvert fald i 2024 bliver at forhindre opstilling af 15 vindmøller i Skjern Enge langs Falbækvej – pomeransfuglenes vigtigste og største rasteområde i Danmark og måske også i Europa og naboarealer. Vores første skridt er et læserbrev, som er sendt til Dagbladet. Vindmølleprojektet er en del af VE Megaton ejet af Green Go. Megatonprojektet er sat i stå af regeringen, da ansøgninger om havareal til havvindmøller under "Åben dør" ordningen er lukket. Alligevel fortsætter Green Go og andre projektmagere med møder om placering af vindmøller bla. langs Falbækvej og solceller til Megaton projektet, som bifaldes af RKSK.

RKSK Tarm renseanlæg – Indkaldelse af forslag og idéer.

I 2023 kom det frem, at Ringkøbing-Skjern Kommune i flere år har arbejdet på at samle alt spildevand fra hele kommunen på renseanlægget i Tarm, som ligger som nabo til Skjern Å og Skjern Enge, uden at borgerne er blevet underrettet. Det rensede spildevand skulle ledes ud i den sydlige lavvandede del af

Ringkøbing Fjord via Skjern Å. Blandt høringsmaterialet var en Natura 2000 "Væsentlighedsrapport" og en rapport vedr. afgrænsning af miljørapport, der var udarbejdet af RSKS Forsyningens rådgiver WSP (konsulentfirma). RSKS har givet forsyningen lov til selv at udarbejde miljøkonsekvensrapporten.

I vores høringssvar har vi gjort opmærksom på:

At Væsentlighedsrapporten ikke dokumenterer, at projektet ikke kan skade Natura 2000 områderne væsentlig.

At der i følge bekendtgørelse nr. 1595 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder skal udarbejdes en habitatkonsekvensanalyse for anlæg uden for Natura 2000 områder, der ikke har tilknytning til naturområdet og ikke er af national betydning, hvis der er risiko for at områderne kan påvirkes væsentligt.

At det skal undersøges, om en betydelig forøgelse af tilførslen af næringsstoffer m.v. til den sydlige del af fjorden vil kunne øge algevæksten og forringe plantevæksten i denne del af fjorden og dermed også yngle- og rastemulighederne for fuglene på Tipperne, Værnengene og Høje Sande.

At der i VVM – redegørelsen skal foretages en risikovurdering, der vurderer risikoen for utilsigtede hændelser som f.eks. oversvømmelser, der kan skade Skjern Enge, fuglene og det øvrige plante- og dyreliv der.

At der skal fastlægges præcise krav til udledningen af organisk materiale, næringsstoffer og miljøfremmede stoffer som har betydning for tilstanden i Skjern Å og Ringkøbing Fjord. Flere af de miljøfremmede stoffer er hormonforstyrrende, der kan skade fiskene herunder laksen og dermed måske også de fugle, som spiser fiskene herunder havørn, fiskeørn, fiskehejre, skarv og måger.

At der i VVM-redegørelsen skal redegøres for hvilke miljøfremmede stoffer og mængden heraf, der i dag udledes med spildevandet fra renseanlægget og hvilke miljøfremmede stoffer, der vil forekomme i spildevandet fra det nye renseanlæg, samt om den øgede spildevandsmængde vil forringe forholdene for naturtyperne og fuglelivet og det øvrige plante- og dyreliv i Skjern Å og fjorden.

At der ifølge Miljøvurderingsloven skal udarbejdes alternative projekter, som bla. vurderer/ analyserer de natur-miljø- og klimamæssige konsekvenser.

DOF V har foreslået:

- At pumpe det rensede spildevand pumpes direkte ud i havet
- At etablere et renseanlæg mere placeret i den nordlige del af kommunen, og lede det rensede spildevand ud i den nordlige del af fjorden eller pumpes ud i havet.

Status

Projektet er udsat de næste 10 – 15 år. Miljøstyrelsen har forlangt, at RSKS skal redegøre for og dokumenterer det rensede spildevands indhold af miljøfremmede stoffer.

Andet

Derudover er der været sager som udvidelse af antallet af helikopterflyvninger hen over Klægbanken, og by udvidelse i Tarm op til sydsiden af Skjern Enge.

RKS Skovstrategi 2023 – 2033

DOF V synes, at strategien giver en god og overordnet retning for driften af de kommunale skove. Langt hen ad vejen er DOF V enig i strategien for skovdriften.

I vores høringssvar har vi peget på:

At strategien mangler en opstilling af konkrete mål

At andelen af urørt skov og biodiversitetsskov bør øges med mere end de foreslåede 15% og at holde §3 arealer herunder heder fri for tilgroning

At DOF V ser med bekymring på, at så mange og varierende friluftstilbud som muligt skal kunne tilbydes i de kommunale skove. Med den frilufts- og sports intensitet, som kommunen lægger op til, vil biodiversitetsarealerne formentlig ikke komme til at give plante- og dyrelivet den beskyttelse, som kommunen i skovstrategien har en intention om.

At de tilbageværende private og kommunale heder- og øvrige lysåbne arealer bør prioriteres højt. De er truet af tilgroning, græs, ulovlig opdyrkning og manglende pleje, opstilling af vindmøller og anlæg af solceller.

DOF Vestjylland tilbyder fortsat at gå de skovområder igennem for redetræer, som kommunen planlægger hugst i og vil spørge til strategien på næste møde i Grønt råd.

Ringkøbing Fjords Kystvandråd

DOF V har deltaget i 6 ud af 8 møder afsluttende med afrapportering.

Kystvandrådet har anbefalet øget saltholdighed og udtag af 23.000 ha lavbundsjord som virkemidler til at opnå "god økologisk potentiale" i overensstemmelse med kravene i Vandmiljøplan 3. Derudover anbefaler Kystvandrådet, at Miljøstyrelsen foretager målinger af miljøfremmede stoffer i fjorden.

Naturstyrelsen Blåvandshuk's Brugerråd

Naturstyrelsen har i 2023 oprettet nye Brugerråd. Det betyder, at DOF V i NST/BLH Brugerråd både repræsenterer DOF Vestjylland og DOF Sydvestjylland på de arealer, som forvaltes af NSTBLH i Ringkøbing-Skjern og i Varde Kommuner. Der har været afholdt 2 ordinære møder med præsentation af Blåvandshuk's arealer og introduktion til enhedens projekt "Urørt Skov" og 2 møder om turismeudvikling i statens plantager i den nordlige del af Varde Kommune i samarbejde med Varde Kommune.

Grønt Råd i Ringkøbing-Skjern Kommune har afholdt 1 møde med Ringkøbing Skjern Kommunes Skovstrategi 2023-2033 som eneste punkt

På fællesmødet med vores kommunerepræsentanter vendte vi **Grønt rådsmøderne** og det er lidt forskelligt hvor godt de kører og hvor mange møder der afholdes. Herning afholder 4 og de øvrige afholder cirka 2 om året. Der er fokus på VE-anlæg i form af bl.a. solceller og vindmøller i alle kommuner. Nogle kommunekontakterne fik i efteråret mulighed for at kigge på et kombineret VE-anlæg ved Dybe i Lemvig kommune, hvor DN-Lemvig og vores DOF-repræsentant Kristian Tikjøb Olsen har været med til at komme med gode råd, om at få områdets natur med bl.a. dødishuller passet ind mellem solcellerne. Der er ingen hegn om området, men i stedet er der opsat overvågningskamera og antagelig verdens første fungerende "Power-to-X anlæg" er i fuld gang med at blive opført. Der er også vindmøller i VE-anlægget, som sammen med havvindmøller skal være med til genere en stor mængde grøn strøm. Det var en rigtig spændende dag!

Møderne med skovdistrikterne. I 2023 har vi afholdt 4 gode møder med områdets Naturstyrelsen enheder. Vi havde 2 møde med NST-Vestjylland i 2023, da det planlagte møde i slutningen af 2022 blev flyttet til januar og det andet blev afholdt i november. NST-Søhøjlandet, som passer statsarealerne i Ikast-Brandeborg kommune besøgte i februar, hvor der også var repræsentanter fra DOF-Østjylland og DOF-Sydøstjylland med og endelig havde vi et juni møde med NST-Blåvandshuk, som varetager den sydlige del af Ringkøbing-Skjern kommune.

I samarbejdet med skovdistrikterne har skovning i mange år været et fokusområde og der er gennem årene snakket meget om "Pas på kort", som er de kort, hvor Naturstyrelsen bl.a. plotter deres kendskab til ynglefuglenes reder, især for store fugle, som rovfugle, ravne og ugler, men også spættetræer mv. Dette gøres for at beskytte disse reder, når der skal skoves rundt i statsskovene og her har en del DOFere hjulpet med at registrere rederne og meldt koordinaterne ind til de ansvarlige for "Pas på kortene" i de enkelte skovdistrikter. Naturstyrelsen har i flere arbejdet for at få digitale kort til styrelsens **Hugstplaner**, så bl.a. de DOFere, som hjælper til med at registrere rederne har bedre muligheder for at følge med i, hvornår der skal skoves. I Vestjylland var der i sommers en artikel på hjemmesiden med opfordring til at melde sig, hvis man havde lyst at hjælpe til med dette vigtige arbejde og i skrivende stund, har i alt 14 fra lokalafdelingen sagt "ja" til at hjælpe og har fået tilsendt vejledningen, med opfordring til at hjælpe hinanden med områderne, som Naturstyrelsen har planlagt skovning på i indeværende år.

Processen omkring **Naturnationalparker** er nærmest sat på pause efter regeringsskiftet i slutningen af 2022, men vi har hørt at den langsomme sagsbehandling skyldes, at kommunerne hvori naturnationalparkerne ligger, skal have mere indflydelse og forventningen er, at der forhåbentlig vil komme mere gang i processen igen i foråret 2024.

Afslutning

Så nåede vi igen til vejs ende og må igen konstatere, at der faktisk sker ganske meget hen over et år i DOF-Vestjylland.

Jeg glæder mig over, at vi er rigtig mange i lokalafdelingen, som gør en god indsats omkring alle vores forskellige aktiviteter og interessefeltet og derved skaber nogle gode oplevelser og rammer for medlemmerne, som jo er os selv.

Hvis man dyrker en sportsaktivitet, så er der jo en ugentlig aften man tager af sted, men det at kigge fugle er jo anderledes, nogle vil gerne dyrke den selv, andre vil gerne dele naturoplevelser med andre og ved at være bevidst om at tilbyde mange aktiviteter er der mulighed for at dyrke DOF og fugleinteressen, som man synes passer én bedst, men der er ingen tvivl om, at man får mest ud af sit medlemskab ved at kigge på mulighederne i DOF:

- Ture og møder,
- Busture
- Fugle-kurser
- Fugletællegrupper,
- Bestyrelsesarbejde
- Kigge fugle og indtaste dem i DOF-Basen
- Opslag og foto på Facebook
- Fabrikere artikler til hjemmesiden
- Hjælpe til og være opmærksom på naturpolitik
- Hjælpe ved events og udstillinger
- Punkttællinger
- Projekter
- Ørneklubben

Og som noget helt nyt i Vestjylland kan man nu også være frivillig i Fugleværnsfondens reservat – ”Stoubæk krat”, så ja der er mange muligheder for at være aktiv og derved være en del af lokalafdelingens virke, eller hvis man blot med sit medlemskab har lyst at støtte et vigtigt arbejde med fugle og natur, så er det også helt fint.

Så med disse ord et stort TAK til alle og Håber at 2024, også bliver et godt fugle år!

Lars Holm Hansen

Formand

DOF Vestjylland
Dansk Ornitologisk Forening